

Monumentnummer*: 525226

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **05 september 2006**
Kadaster deel/nr **82923/56**

*Woonplaats** Voorschoten, Wassenaar
*Gemeente** Voorschoten, Wassenaar
*Provincie** Zuid-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wassenaar	D			2878
Wassenaar	D			2877
Wassenaar	D			6
Wassenaar	D			3182
Wassenaar	D			3183
Wassenaar	D			3201
Wassenaar	D			3202
Wassenaar	D			678
Wassenaar	D			693
Wassenaar	D			701
Wassenaar	D			2213
Wassenaar	D			704
Wassenaar	D			680
Wassenaar	D			685
Wassenaar	D			688
Wassenaar	D			1599
Wassenaar	D			3
Wassenaar	D			2880
Wassenaar	D			854
Wassenaar	D			700

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wassenaar	D			697
Wassenaar	D			2673
Wassenaar	D			674
Wassenaar	D			684
Wassenaar	D			692
Wassenaar	D			690
Wassenaar	D			670
Wassenaar	D			676
Wassenaar	D			673
Wassenaar	D			671
Wassenaar	D			691
Wassenaar	D			695
Wassenaar	D			2211
Wassenaar	D			675
Wassenaar	D			694
Wassenaar	D			2932
Wassenaar	D			696
Wassenaar	D			2214
Wassenaar	D			703
Wassenaar	D			679
Wassenaar	D			686
Wassenaar	D			698
Wassenaar	D			687
Wassenaar	D			2568
Wassenaar	D			677
Wassenaar	D			669
Wassenaar	D			672
Wassenaar	D			699
Wassenaar	D			5
Wassenaar	D			2881
Wassenaar	D			2569
Wassenaar	D			681
Wassenaar	D			682
Wassenaar	D			702

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wassenaar	D			689
Wassenaar	D			683

*Omschrijving***

Inleiding

De historische PARKAANLEG in Landschapsstijl van Eikenhorst, maakt tezamen met Ter Horst (gemeente Voorschoten) en Raaphorst deel uit van de Horsten, een omvangrijk landgoed, dat rond het midden van de 19de eeuw zijn huidige omvang heeft gekregen. Prins Frederik der Nederlanden (1797-1881), de tweede zoon van koning Willem I, verwierf achtereenvolgens de buitenplaatsen De Paauw (1938), Raaphorst (1838), Ter Horst (1838), Eikenhorst (1845), Backershagen (1846) en Groot Haesebroek (1854). In opdracht van de prins werkte de Duitse tuinarchitect C.E.A. Petzold (1815-1891) tussen 1854 en 1858 aan de eenwording van de verschillende landgoederen, waarbij kenmerkend voor de grootschalige aanleg in Landschapsstijl de 'Umfahrungsweg' is. Deze leidt langs de diverse bezienswaardigheden en huizen in de verschillende parken. De Umfahrungsweg kent gedeeltelijk nog de oorspronkelijke verharding met klinkers en ijsselstenen. Herkenbare elementen van de formele 17de-eeuwse aanleg zijn de brede oprijlaan vanaf de Rijksstraatweg (gedateerd 1665, dhr. Roodenburg) en de haaks daarop lopende oprijlaan naar de Horst- en Voordelaan, evenals een gedeelte van de waterstructuur, waaronder het restant van de omgrachting van de oorspronkelijke buitenplaats.

Omschrijving

Het landschapspark vormt één geheel met het aangrenzende park van Raaphorst, waarbij het bosgedeelte zich hoofdzakelijk concentreert tot het strandwalgedeelte langs de Rijksstraatweg aan de noordwestzijde. Het zuidoostelijke gebied beslaat voornamelijk open weiden. De bestaande verbindingslanen tussen de strandwallen van Wassenaar en Voorschoten (zoals de Horstlaan) worden hoofdzakelijk geflankeerd door geriefhout. Hiervan is de Horstlaan opgenomen in de, gedeeltelijk nog met puin en ijsselsteentjes verharde, Umfahrungsweg. Deze langs de diverse buitenplaatsen van de Horsten voerende Umfahrungsweg gaat vanaf de Horstlaan met een bocht langs de voormalige modelboerderij 'Eikenhorst' (nu. Wederbouwopbouwboerderij) waar enige solitaire bomen staan en vanwaar men een panoramisch uitzicht heeft over de weilanden, richting Ter Horst. In oorsprong heeft men hier tevens uitzicht van de oprijlaan van Eikenhorst op de Rijksstraatweg, maar deze is door de huidige erfafscheiding van het moderne landhuis aan het zicht onttrokken. De weg sluit tevens aan op de aftakking van de Umfahrungsweg, die afkomstig is van Raaphorst. Het westelijke deel van de Umfahrungsweg, voert door een lommerrijk bos, dat zich kenmerkt door diverse groepen met naaldbomen en een sterke accidentatie met diverse kunstmatige duinruggen en een kunstmatige duinpan. Daarnaast zijn er in het bos nog diverse onverharde padenpatronen herkenbaar. Aan de zuidwestzijde, ten noorden van de portierswoning (Raaphorstlaan 5) is nog een rechthoekige weide herkenbaar met een kunstmatige verhoging en restanten van vaarsloten. De Umfahrungsweg eindigt bij de dienstwoning van Rijksstraatweg 591, waar een oversteek naar Backershagen was. Bij deze dienstwoning Rijksstraatweg 591 staat een 19de-eeuwse houten schuur van schaaldelen. De enigszins schuin georiënteerde oprijlaan van het oorspronkelijke buiten, is een monumentale, relatief brede oprijlaan, geflankeerd door oude beukenbomen. De vanaf de Raaphorstlaan in noordoostelijke richting lopende oprijlaan wordt eveneens geflankeerd door loofbomen (eiken). Met in het noordoostelijke gedeelte van de buitenplaats en nabij Raaphorstlaan 5 is de rechthoekige verkavelingsstructuur van vaarsloten en omgrachting nog herkenbaar. De beplanting van het bos bestaat, afgezien van naaldbomen, hoofdzakelijk uit beuken- en eikenbomen. Verder komen diverse taxussen en andere inheemse

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

variëteiten aan loofbomen en heesters voor.

Waardering

De historische parkaanleg van Eikenhorst is van algemeen belang vanwege de cultuur- en tuinhistorische waarde als belangrijk voorbeeld van een in oorsprong oudere park- en tuinaanleg, welke in de negentiende eeuw is geïntegreerd in het omvangrijke landgoed van prins Frederik.

De historische park- en tuinaanleg van Eikenhorst is tevens van algemeen belang wegens tuinhistorische waarde als onderdeel van een omvangrijk park in Landschapstijl naar het ontwerp van C.E.A. Petzold, die deel uitmaakt van het landgoed De Horsten. Hiervan is de parkaanleg in landschapstijl in hoofdlijnen goed bewaard gebleven met de voor het oeuvre van de tuinarchitect C.E.A. Petzold karakteristieke elementen. Kenmerkend daarbij is de ruimtelijke opbouw met de sterke perspectiefwerking (in de compositie van de onderdelen, het bijzondere kleurgebruik van de lobbenvormig aangelegde beplanting, de rondwandelingen, waterpartijen en de sterke visuele relatie tussen de parkaanleg en het hoofdhuis.) Doordat Petzold de oudere structuren heeft geïntegreerd in zijn parkaanleg zijn oude formele 17de- en 18de-eeuwse elementen herkenbaar gebleven.

Het historische park Eikenhorst neemt als onderdeel van het omvangrijke landgoed De Horsten, welke op zijn beurt één geheel vormt met ondermeer De Paauw, Backershagen en Groot Haesebroek, een belangrijke plaats in binnen het oeuvre van C.E.A. Petzold, die hier één totaalconcept in Landschapstijl heeft weten te creëren met onder meer een 'Umfahrungsweg'. In dit opzicht is tevens sprake van zeldzaamheidswaarde.

De landschappelijke hoofdstructuur is vrij gaaf en herkenbaar gebleven in hoofdvorm, wat betreft de waterpartijen, open ruimten en beplanting.

Het park is stedenbouwkundig en landschappelijk van belang als onderdeel van De Horsten, welke op haar beurt weer deel uitmaakt van de landgoederenzone aan weerszijden van de Rijksstraatweg, die doorloopt tot aan de Veurseweg.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument